

ҮНДЭСНИЙ АУДИТЫН ГАЗРЫН ХАРЬЯА
ХОВД АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН АУДИТЫН ТАЙЛАН

ДАРВИ СУМЫН СОЁЛЫН ТӨВИЙН 2020 ОНЫ ЖИЛИЙН ЭЦСИЙН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН

Аудитын код: ХОА-2021/88/СТА-ТШЗ

<p>Цахим хуудас: www.audit.mn Ховд хот 2021 он</p>	<p>Тэргүүлэх аудитор: Х.Болдбаатар Утас: 70433061 Цахим хаяг: Boldbaatar.Kh @audit.gov.mn Аудитын менежер: А.Цэцэгсүрэн Утас:70432545 Цахим хаяг: Tsetsegsuren.A@audit.gov.mn Тунгалаг бүртгэл аудит ХХК Аудитор: Ч.Мөнхцооз Цахим хаяг: Auit.munhuu@yahoo.com Утас: 99028555</p>
--	---

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

Товчилсон үгийн жагсаалт

УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
АОУС	Аудитын Олон Улсын Стандарт

Агуулга

1.Төрийн аудитын санал, дүгнэлт	3
2.Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан.....	
2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан	
2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан	
2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан.....	
2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан	
2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан	
2.6 Аудит хийсэн нэмэлт санхүүжилтийн тайлан	
3. Аудитын тайлан.....	3
3.1. Ерөнхий зүйл.....	9
3.2. Байгууллагын зорилго, үйл ажиллагаа, хууль, эрх зүй.....	10
3.3 Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, дотоод хяналт	10
3.4. Материаллаг байдал	10
3.5. Санхүүгийн тайлангийн үзүүлэлтүүд	11
3.6. Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт санхүүжилт	12
3.7. Шилэн дансны мэдээлэл.....	12
3.8. Өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт	13
3.9. Аудитын илрүүлэлт.....	13
Залруулсан алдаа.....	13
Зөвлөмж өгөхөөс бусад байдлаар шийдвэрлэсэн алдаа, зөрчил	13
Аудитын зөвлөмж.....	
3.10. Балансын дараах үйл явдал болон дараагийн аудитаар авч үзэх анхаарал татахуйц бусад чухал асуудлууд	13
4. Менежментийн захидал.....	13
5. Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийн жагсаалт	14

1.ТӨРИЙН АУДИТЫН САНАЛ, ДҮГНЭЛТ

ХОВД АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР
84000 Цамбагарал бие, Жаргалант сум, Ховд
Утас: 976-70433081, Факс: 976-70433081
E-mail: khovd@audit.gov.mn

2021.02.25 № 2/155
тншй -ны № -т

ДАРВИ СУМЫН
СОЁЛЫН ТӨВИЙН ЭРХЛЭГЧ
Ө.БАТЦЭЦЭГ ТАНАА

АУДИТЫН САНАЛ ДҮГНЭЛТ

Зөрчилгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны Дарви сумын соёлын төвийн 2020 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Дарви сумын соёлын төвийн 2020 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл материаллаг алдаагүй, Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандарт, Сангийн сайдын баталсан холбогдох журамд нийцүүлэн үнэн зөв, шударга толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан Санхүүгийн тайлангийн аудитын журам, гарын авлагын дагуу гүйцэтгэж, шалгагдагч этгээдээс хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Бусад мэдээлэл

Байгууллагын удирдлага бусад мэдээлэлтэй холбоотой үүрэг хариуцлагыг хүлээнэ. Бусад мэдээлэл нь байгууллагын гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөний биелэлт, үйл ажиллагааны тайлан, ард иргэдэд соёлын үйлчилгээг хүртээмжтэй хүргэх, үндэсний язгуур өв соёлоо түгээн дэлгэрүүлэх ажлын хэрэгжилт зэрэг санхүүгийн ба санхүүгийн бус мэдээллийг агуулсан байна.

Санхүүгийн тайланд өгсөн бидний дүгнэлт бусад мэдээллийг хамраагүй болно.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандарт, Сангийн сайдын баталсан журам, зааврын дагуу үнэн зөв, шударга бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэж болох материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтуудыг хэрэгжүүлэх хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

001020/01

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдаанаас үүссэн материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт гэдэг нь дээд түвшний баталгаа боловч материаллаг буруу илэрхийлэл байгаа тохиолдолд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар түүнийг бүгдийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа биш юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гаргах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

Х.БОЛДБААТАР

3.Аудитын тайлан

2.1 АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН БАЙДЛЫН ТАЙЛАН

Дансны код	Балансын үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	7,234,200.00	7,399,200.00
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	7,234,200.00	7,399,200.00
354	Хангамжийн материал	7,234,200.00	7,399,200.00
35470	Бусад хангамжийн материал	7,234,200.00	7,399,200.00
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	517,856,574.00	544,855,669.79
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	517,856,574.00	544,855,669.79
392	Биет хөрөнгө	515,856,574.00	542,246,294.78
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	444,750,904.00	444,750,904.00
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	(10,582,284.00)	(13,290,354.84)
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	-	33,600,000.00
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	-	(1,680,000.00)
39205	Машин тоног төхөөрөмж (компьютер)	84,161,740.00	84,161,740.00
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	(52,088,580.00)	(54,140,720.01)
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	58,463,280.00	58,463,280.00
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	(38,776,970.00)	(39,932,038.37)
39213	Түүх соёл, музейн дурсгалт зүйлс	589,850.00	589,850.00
39217	Ном	29,338,634.00	29,723,634.00
393	Биет бус хөрөнгө	2,000,000.00	2,609,375.01
39301	Програм хангамж	-	625,000.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	-	(15,624.99)
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	2,000,000.00	2,000,000.00
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	525,090,774.00	552,254,869.79
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	525,090,774.00	552,254,869.79
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	271,225,728.00	271,225,728.00
511	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	271,225,728.00	271,225,728.00
51101	Өмч: - төрийн	271,225,728.00	271,225,728.00
512	Хуримтлагдсан үр дүн	(10,659,188.00)	16,504,907.79
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	(10,659,188.00)	(10,659,188.00)
51220	Тайлант үеийн үр дүн	-	27,164,095.79
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	264,524,234.00	264,524,234.00
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	525,090,774.00	552,254,869.79

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	128,877,614.00	114,626,400.00
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	42,997,814.00	35,110,000.00
120	Нийтлэг татварын бус орлого	42,997,814.00	35,110,000.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	42,997,814.00	35,110,000.00
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	2,000,000.00	500,000.00
1200045	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого	40,997,814.00	34,610,000.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	85,879,800.00	79,516,400.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	13,450,000.00	330,000.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	13,450,000.00	330,000.00
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	72,429,800.00	79,186,400.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	72,429,800.00	79,186,400.00
2	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	126,118,474.00	87,462,304.21
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	126,118,474.00	87,462,304.21
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	126,118,474.00	87,415,204.21

2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	52,845,676.00	55,337,279.60
210101	Үндсэн цалин	39,274,576.00	55,337,279.60
210102	Нэмэгдэл	3,000,000.00	-
210105	Гэрээт ажлын хөлс	10,571,100.00	-
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	6,845,709.00	5,820,779.61
210201	Тэтгэврийн даатгал	4,731,882.00	4,757,105.47
210202	Тэтгэмжийн даатгал	528,457.00	534,225.30
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	422,765.00	424,020.44
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	105,691.00	105,428.40
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	1,056,914.00	-
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	5,732,121.00	15,167,400.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	1,202,121.00	1,230,937.00
210302	Түлш, халаалт	4,480,000.00	13,803,574.00
210303	Цэвэр, бохир ус	50,000.00	132,889.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	6,449,120.00	301,311.00
210401	Бичиг хэрэг	5,755,000.00	-
210402	Тээвэр, шатахуун	298,120.00	180,200.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	54,000.00	54,000.00
210404	Ном, хэвлэл	60,000.00	-
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	282,000.00	67,111.00
2105	Нормативт зардал	48,000.00	-
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	48,000.00	-
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	25,815,934.00	-
210604	Урсгал засвар	25,815,934.00	-
2107	Томилолт, зочны зардал	47,000.00	147,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	47,000.00	147,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	4,399,894.00	2,025,680.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	4,309,894.00	1,935,680.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	90,000.00	90,000.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	23,935,020.00	8,615,754.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	110,000.00	1,004,850.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	23,825,020.00	7,610,904.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	-	47,100.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	-	47,100.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	-	47,100.00
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (3)=(1)-(2)	2,759,140.00	27,164,095.79
5	НИЙТ ҮР ДҮН (5)=(3)+(4)	2,759,140.00	27,164,095.79

2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (1)	87,879,800.00	80,016,400.00

12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	2,000,000.00	500,000.00
120	Нийтлэг татварын бус орлого	2,000,000.00	500,000.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	2,000,000.00	500,000.00
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	2,000,000.00	500,000.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	85,879,800.00	79,516,400.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	13,450,000.00	330,000.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	13,450,000.00	330,000.00
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	72,429,800.00	79,186,400.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	72,429,800.00	79,186,400.00
2	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (2)	83,479,800.00	80,016,400.00
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	83,479,800.00	80,016,400.00
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	83,179,800.00	79,716,400.00
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	53,619,000.00	53,483,059.00
210101	Үндсэн цалин	40,047,900.00	46,714,785.00
210102	Нэмэгдэл	3,000,000.00	6,768,274.00
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	10,571,100.00	-
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	6,702,400.00	7,276,500.00
210201	Тэтгэврийн даатгал	4,557,600.00	6,709,700.00
210202	Тэтгэмжийн даатгал	536,200.00	566,800.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	429,000.00	-
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	107,200.00	-
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	1,072,400.00	-
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	8,556,400.00	15,547,400.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	506,400.00	1,230,937.00
210302	Түлш, халаалт	8,000,000.00	13,803,574.00
210303	Цэвэр, бохир ус	50,000.00	512,889.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	7,351,000.00	975,111.00
210401	Бичиг хэрэг	6,755,000.00	60,000.00
210402	Тээвэр, шатахуун	200,000.00	335,000.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	54,000.00	54,000.00
210404	Ном, хэвлэл	60,000.00	-
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	282,000.00	-
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	-	526,111.00
2105	Нормативт зардал	48,000.00	45,000.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	48,000.00	45,000.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	354,000.00	98,300.00
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	100,000.00	98,300.00
210604	Урсгал засвар	254,000.00	-
2107	Томилолт, зочны зардал	47,000.00	147,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	47,000.00	147,000.00

2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	6,392,000.00	1,638,650.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	6,255,000.00	1,501,150.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	137,000.00	137,500.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	110,000.00	505,380.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	110,000.00	505,380.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	300,000.00	300,000.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	300,000.00	300,000.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	300,000.00	300,000.00
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (3)=(1)-(2)	4,400,000.00	-
8	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (8)=(3)+(6)+(7)	4,400,000.00	-

2.4 Аудит хийсэн өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Бусад	Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн
C01	2018 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	271,225,728.00	264,524,234.00	(10,659,188.00)		525,090,774.00
C03	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	271,225,728.00	264,524,234.00	(10,659,188.00)	-	525,090,774.00
C08	2019 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	271,225,728.00	264,524,234.00	(10,659,188.00)	-	525,090,774.00
D01	2020 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл	271,225,728.00	264,524,234.00	(10,659,188.00)	-	525,090,774.00
D03	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	271,225,728.00	264,524,234.00	(10,659,188.00)	-	525,090,774.00
D08	Тайлант үеийн үр дүн	-	-	27,164,095.79		27,164,095.79
D09	2020 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	271,225,728.00	264,524,234.00	16,504,907.79	-	552,254,869.79

2.4 Аудит хийсэн Төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

Эдийн засгийн ангилал	Үзүүлэлт	Тайлант оны	
		Батлагдсан төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл
2	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	80,965,100	79,686,400
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	80,965,100	79,686,400
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	80,665,100	79,386,400
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	53,900,000	53,483,059
210101	Үндсэн цалин	46,244,600	46,714,785
210102	Нэмэгдэл	7,655,400	6,768,274
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	7,276,500	7,276,500
210201	Тэтгэврийн даатгал	5,120,500	6,709,700
210202	Тэтгэмжийн даатгал	539,000	566,800
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	431,200	-
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	107,800	-
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	1,078,000	-
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	15,459,300	15,547,400

210301	Гэрэл, цахилгаан	607,700	1,230,937
210302	Түлш, халаалт	13,801,600	13,803,574
210303	Цэвэр, бохир ус	1,050,000	512,889
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	656,000	975,111
210401	Бичиг хэрэг	60,000	60,000
210402	Тээвэр, шатахуун	200,000	335,000
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	54,000	54,000
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	282,000	526,111
2105	Нормативт зардал	48,000	45,000
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	48,000	45,000
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	354,000	98,300
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	100,000	98,300
210604	Урсгал засвар	254,000	-
2107	Томилолт, зочны зардал	147,000	147,000
210702	Дотоод албан томилолт	147,000	147,000
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	2,714,300	1,638,650
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	2,577,300	1,501,150
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	137,000	137,500
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	110,000	175,380
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	110,000	175,380
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	300,000	300,000
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	300,000	300,000
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	300,000	300,000
	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	-	500,000
120004	ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС	-	500,000
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	-	500,000
61	БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО	1.00	1.00
610001	Төсвийн байгууллага	1.00	1.00
62	АЖИЛЛАГСАДЫН ТОО	5.00	6.00
620001	Удирдах ажилтан	1.00	1.00
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	3.00	3.00
620003	Үйлчлэх ажилтан	1.00	2.00
65	ОРОН ТООНЫ МЭДЭЭЛЭЛ	5.00	6.00
650006	Соёл урлагийн салбарын төрийн үйлчилгээний албан хаагч (ТҮСУ)	5.00	6.00

2:5 Нэмэлт санхүүжилтийн тайлан гараагүй

3.1. Ерөнхий зүйл

Дарви сумын Соёлын төвийн 2020 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын дүгнэлтийг төсвийн шууд захирагч Ө.Батцэцэг танд танилцуулж байна.

Энэхүү тайланд шалгагдагч этгээдийн санхүү, нягтлан бодох бүртгэл, дотоод хяналтад хийсэн үнэлгээ, аудитын явцад илрүүлсэн алдаа, зөрчил, гаргасан

шийдэл, анхаарал татахуйц бусад чухал асуудал бүхий аудитын дүгнэлт түүний үндэслэлийн талаар тус тус хураангуйлан толилуулав.

Аудитын тайланд шалгагдагч этгээдэд эд хариуцагчийн тайлан, тооллого тооцоог баталгаажуулах, баримтын бүрдлийг хангаж ажиллах талаар өгсөн зөвлөмжүүдийг менежментийн захидалд тусгасан болно.

Аудитыг 2021 оны 2 дугаар сарын 10 -наас 2021 оны 2 дугаар сарын 15–ны хооронд Ховд аймаг дахь Төрийн аудитын байгууллагатай гэрээ байгуулж Тунгалаг бүртгэл аудит ХХК-ны аудитор Ч. Мөнхцооз хариуцаж хэрэгжүүлэв.

3.2. Байгууллагын зорилго, үйл ажиллагаа, хууль, эрх зүй

Дарви сумын Соёлын төв нь өв соёлыг сурталчлан өвлүүлэн түгээх, хайрлан хамгаалах, үйлчлүүлэгчдийн эрэлт хэрэгцээг хангасан урлаг соёлын үзвэр үйлчилгээ, биет болон биет бус өвийг хөгжүүлэх ” гэсэн зорилго дэвшүүлжээ.

Төр засгийн болоод аймаг орон нутгийн соёл урлагын бодлого хөтөлбөрүүдийг бүрэн хэрэгжүүлж ёс зүй харилцаа, хандлага, хариуцлагыг нэмэгдүүлэн үйлчилгээний орчинг сайжруулан ажиллах зорилт тавин ажилласан байна.

Тайлант хугацаанд байгууллагын санхүүгийн үйл ажиллагаанд мөрддөг хууль, тогтоомж, бодлого, журамд дараах өөрчлөлт орсон байна. Үүнд:

- Засгийн газрын 2019 оны 472 дугаар тогтоолоор “Төрийн албан хаагчийн цалингийн сүлжээ, хэмжээг шинэчлэн тогтоох тухай”
- Засгийн газрын 2020 оны 11 дүгээр сарын 183 тоот “бүх нийтийн бэлэн байдлын зэрэгт шилжсэнтэй холбогдуулан эдийн засгийг дэмжих чиглэлээр авах зарим арга хэмжээний тухай”
- Засгийн газрын 2020 оны 1 дүгээр сарын 10 тоот “төрийн болон орон нутгийн өмчийн талаар авах зарим арга хэмжээний тухай

3.3 Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлого, дотоод хяналт

Тус байгууллага нь санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангаа Төсвийн тухай хууль болон УСНББОУС, түүнд нийцүүлэн баталсан төсвийн байгууллагын нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, журмын дагуу үнэн зөв бэлтгэх үүрэгтэй.

Тус байгууллагад 2020 онд аймгийн санхүүгийн хяналт, дотоод аудитын албанаас хяналт, шалгалт хийгдээгүй байна.

Тус байгууллагын мөрдөж байгаа Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, холбогдох стандарт, хууль тогтоомжтой нийцсэн байна.

3.4. МАТЕРИАЛЛАГ БАЙДАЛ

Аудитыг төлөвлөх болон гүйцэтгэх үе шатны материаллаг байдлыг АДБОУС **2320** дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр нийт орлого сонгож, эрсдэлийн түвшинг “ дунд ” гэж үнэлэн материаллаг байдлын хувь хэмжээг 1 хувиар тогтоов.

Төлөвлөлтийн үе шатанд материаллаг байдлын түвшинг тайлангийн нийт зарлага 87462,3 мянган төгрөгөөс 1 хувиар тооцон 874,6 мянган төгрөгөөр

материаллаг байдлыг тооцлоо. Гүйцэтгэлийн үе шатанд өөрчлөх шаардлагагүй гэж үзсэн болно.

3.5. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД

Дарви сумын соёлын төвийн нь 2020 оны жилийн эцсийн санхүүгийн байдлын тайлангаарх нийт хөрөнгийн дүн өмнөх оноос 27164.0 мянган төгрөгөөр буюу 5.1 хувиар өссөн байна. Өмнөх оны үзүүлэлтээс материаллаг өөрчлөлт гарсан үндсэн хөрөнгө данс байна.

Хүснэгт 1. Санхүүгийн байдлын тайлангийн үзүүлэлт

/мянган төгрөг

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өөрчлөлт
Б	1	2	3=2-1
Авлага	0	0	0
Бараа материал	7,234,200	7,399,200	165,000
Үндсэн хөрөнгө	517,856,574	544,855,670	26,999,096
Нийт хөрөнгө	525,090,774	552,254,870	27,164,096
Өр төлбөр			0
Засгийн газрын оролцоо /Эздийн өмч/	525,090,774	552,254,870	27,164,096
Нийт өр төлбөр ба цэвэр хөрөнгө өмчийн дүн	525,090,774	552,254,870	27,164,096

Үндсэн хөрөнгө данс материаллаг дүнгээр өсөхөд Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар 33600,0 мянган төгрөгийн үнэ бүхий пурган авто машин, 385,0 мянган төгрөгийн ном, 625,0 мянган төгрөгийн үнэтэй СИ ТИ Эс -н программ зэрэг 34610,0 мянган төгрөгийн үндсэн хөрөнгө нэмэгдсэнийг данс бүртгэлд тусган тайлагнасантай холбоотойгоос гадна 7610,9 мянган төгрөгийн тайлангийн хугацааны элэгдлийн зардал нөлөөлсөн байна.

Хүснэгт 2. Орлогын тайлангийн үзүүлэлт

/мянган төгрөг/

Үзүүлэлт	өмнөх оны	тайлант оны	Өөрчлөлт
Б	1	2	3=2-1
Төсвөөс олгосон санхүүжилт	72,429,800	79,186,400	6,756,600
Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан хөрөнгө	40,997,814	34,610,000	(6,387,814)
өөрийн орлого	2,000,000	500,000	(1,500,000)
бусад санхүүжилт	13,450,000	330,000	(13,120,000)
Үйл ажиллагааны орлогын дүн	128,877,614	114,626,400	(14,251,214)

Тус байгууллагын 2020 оны санхүүгийн үр дүнгийн тайлангаар нийт орлого өмнөх оноос 14251,2 мянган төгрөгөөр буюу 11,0 хувиар өссөн байна. Төсвийн санхүүжилт данс 6756,6 мянган төгрөгөөр өссөн нь Засгийн газрын 2019 оны 472 тоот тогтоолоор цалин нэмэгдэх шинэчлэл хийгдсэнтэй холбоотой байна

Үнэ төлбөргүй хөрөнгийн орлого улс орон нутгийн төсөв, тусгай сангийн хөрөнгөөр бэлтгэн ашиглалтад хүлээн авсан хөрөнгийн дүнгээр буурсан байна.

Өөрийн орлогын 2000.0 мянган төгрөгийн орлого бүрдүүлэх төлөвлөгөөтэйгөөс, гүйцэтгэлээр 500,0 мянган төгрөгийн орлого бүрдүүлжээ.

3.6. Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт санхүүжилт

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн шууд захирагч нь энэ хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй. Тайлант жилд нэмэлт дансаар ямар нэгэн гүйлгээ хийгдээгүй байна.

Төсвийн төлөвлөлт

Тус байгууллагын 2020 оны төсвийн төсөлд зардлыг санхүүжүүлэх эх үүсвэр, зарлагыг 80965,1 мянган төгрөгөөр тооцон төлөвлөж, дээд шатны төсвийн захирагчид хүргүүлсэн байна.

Төсвийн захирагчийн хүргүүлсэн төсвийн төслийг 80965,1 мянган төгрөгөөр баталсан байна.

Төсвийн гүйцэтгэл

Тайлант онд төсвийн захирагчийн хэрэгжүүлэх 3 хөтөлбөрийн 3 арга хэмжээг санхүүжүүлэхээр 80965,1 мянган төгрөгийн төсөв баталснаас 79186,4 мянган төгрөгийг олгожээ.

Гүйцэтгэлээр орон нутгийн төсвөөс 79965,1 мянган төгрөгийн санхүүжилт авч, өөрийн орлогоор 1000,0 мянган төгрөг, нийт 80965,1 мянган төгрөгийн орлого бүрдүүлж, урсгал үйл ажиллагаанд 79686,4 мянган төгрөгийг зарцуулж **1278,7** мянган төгрөгийг буцаан төвлөрүүлсэн байна.

Үзүүлэлт	өмнөх оны	тайлант оны	Өөрчлөлт
Б	1	2	3=2-1
Цалин хөлс нэмэгдэл урамшуулал НДШ	59,691,385	61,158,062	1,466,677
Байр ашиглалттай холбоотой зардал	5,732,121	15,167,400	9,435,279
Хангамж бараа материалын зардал	6,449,120	301,313	(6,147,807)
нормативт зардал	48,000		(48,000)
Бусад бараа үйлчилгээний зардал	56,956,988	37,999,625	(18,957,363)
бусад урсгал шилжүүлэг			-
НИЙТ ЗАРЛАГЫН ДҮН	128,877,614	114,626,400	(14,251,214)

Төсвийн нийт зардлын гүйцэтгэл 14251,2 мянган төгрөг буюу 11,0 хувиар буурсан байна. Цалин шимтгэлийн зардал 1466,6 мянган төгрөгөөр өсөж, бараа үйлчилгээний бусад зардлууд 15717,8 мянган төгрөгөөр буурсан нь цаг үеийн нөхцөл байдлаас шалтгаалж үйл ажиллагаа хязгаарлагдсантай холбоотой байна.

Нэмэлт санхүүжилт

Төсвийн тухай хуулийн 47 дугаар зүйлийн 47.2-т нэмэлт төсөв, түүнтэй холбогдсон үйл ажиллагаа нь төсвийн нэгэн адил санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийн бүрэлдэхүүн хэсэг байна гэж заасны дагуу байгууллага нэмэлт санхүүжилтийн тайлан гаргах үүрэгтэй. Тайлант онд ямар нэгэн нэмэлт санхүүжилт аваагүй байна.

3.7. Шилэн дансны мэдээлэл

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор батлагдсан “Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам”-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

Шилэн дансанд сорил хийгээгүй болно.

3.8. Өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт

Өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудит хийгдээгүй байна.

3.9. Аудитын илрүүлэлт

Аудитаар 294,0 мянган төгрөгийн алдаа зөрчил илрүүлж 94,0 мянган төгрөгийн алдааг төлүүлэхээр акт тогтоож, 200,0 мянган төгрөгийн алдааг засах 2 төрлийн зөвлөмж өглөө.

Залруулсан алдаа

Залруулсан алдаа байхгүй болно

Зөвлөмж өгөхөөс бусад байдлаар шийдвэрлэсэн алдаа, зөрчил

Аудитаар зөвлөмж өгөхөөс бусад байдлаар шийдвэрлэсэн 1 алдаа илэрч төлбөрийн акт тогтоолоо. Үүнд.

1. Хувь хүнээс худалдан авсан 940,0 мянган төгрөгийн бараа материалын үнийн дүнгээс ХХОАТ суутгаагүй

Шийдвэрлэсэн нь: 94,0 мянган төгрөгийн ХХОАТ-ыг төлүүлэх акт тогтоов.

3.10. БАЛАНСЫН ДАРААХ ҮЙЛ ЯВДАЛ БОЛОН ДАРААГИЙН АУДИТААР АВЧ ҮЗЭХ АНХААРАЛ ТАТАХУЙЦ БУСАД ЧУХАЛ АСУУДЛУУД

Анхаарал татахуйц асуудал байхгүй байна.

4. МЕНЕЖМЕНТИЙН ЗАХИДАЛ

Менежментийн захидалд цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлоор нь эрэмбэлэн үзүүлэв. Үүнд:

1. **Бараа материалын тайлан**
- 1.1. **Илрүүлэлт:** Эд хариуцагчийн тайланд бараа материалын хөдлөл өөрчлөлтийг бүрэн бүртгээгүй, тооцоо бодсон акт байхгүй байна.
- 1.2. **Эрсдэл:** хөрөнгө үрэгдэх
- 1.3. **Өгсөн зөвлөмж:** Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 20.2.6.Эд хөрөнгийн болон төлбөр тооцооны тооллого хийх үр дүнг шийдвэрлэх бэлтгэн нийлүүлэгч худалдан авагчтай тооцоо хийж үлдэгдлийг баталгаажуулж, баримтжуулах гэснийг мөрдөж ажиллах
- 1.4. **Байгууллагаас өгсөн хариу тайлбар:** Асуудлын бүртгэлээр нягтлан бодогчид танилцуулж гарын үсэг зуруулсан.

Анхан шатны баримтын бүртгэл

2.1. **Илрүүлэлт:** Татварын нэгдсэн системд холбогдсон бизнес эрхлэгч, аж ахуйн нэгжээс хэвлэсэн төлбөрийн баримт дутуу

2.2 **Эрсдэл:** тайлан буруу илэрхийлэгдэх, хуурамч зарлага гаргах

2.3 **Өгсөн зөвлөмж:** Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 20.1.4.хүчин төгөлдөр бус анхан шатны баримтаар, эсхүл анхан шатны баримтаар баталгаажуагүй ажил, гүйлгээг бүртгэхгүй байх зарчмыг баримтлан ажиллах

2.4 **Байгууллагаас өгсөн хариу тайлбар:** Асуудлын бүртгэлээр нягтлан бодогчид танилцуулж гарын үсэг зуруулсан.

Дээрх зөвлөмжийн биелэлтийг төрийн аудитын байгууллагад 2021 оны 5 дугаар сарын 15 -ны өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

5. Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийн жагсаалт

/ Мянган төгрөгөөр/

№	Алдаа, зөрчлийн товч утга	Мөнгөн дүн/ мян.төг/	Аудитын байгуул- лагаас гаргасан шийдэл	Алдаа, зөрчилтэй асуудал гаргасан албан тушаалтны	
			Нэр	Албан тушаал	Овог нэр
	1	2	3	4	5
1	ХХОАТ суутгаагүй	94.0	акт тогтоох	соёлын төвийн эрхлэгч	Ө.Батцэцэг
2	Эд хариуцагчийн тайланд зарим бараа материалыг орлогоор бүртгэж тусгаагүй	200.0	Зөвлөмж	соёлын төвийн эрхлэгч	Ө.Батцэцэг
3	худалдан авсан бараа үйлчилгээнд цахим баримт гаргуулах байх	0.0	Зөвлөмж	соёлын төвийн эрхлэгч	Ө.Батцэцэг
	НИЙТ	294.0			

ХОВД АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР